

БӨЛІМ: ҚАРЖЫЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Жеке қаржыны қалай жоспарлау керек: несие, рассрочка және жинақтың шын жолы

ЖАРИЯЛАНДЫ
06.06.2026ТІРЕК СӨЗДЕР
бюджет жоспарлау, жеке қаржы,
жинақ, қаржылық сауаттылық, несиеСІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/189169/>

Жеке қаржыны қалай жоспарлау керек деген сұраққа 30 жыл бойы көрген шындығыммен жауап беремін: несие алған адамдардың 9-ы 10-нан 5 жылдан кейін де сол қарыздың соңында жүреді. Мен мыңдаған отбасының есебін көрдім — қарыз ұйқыны ұрлайды, жинақ бостандық береді.

НЕСИЕ ЖӘНЕ РАССРОЧКА ШЫН МӘНІНДЕ ҚАНША ТҰРАДЫ

100 000 теңгелік телефонды рассрочкаға алдың дейік. Ай сайын 12 500 теңгеден 12 ай төлесең, сырттай қарағанда бәрі «жеңіл» көрінеді. Бірақ 12 айда 150 000 теңге кетсе, сен телефон үшін 50 000 теңге артық төлеп отырсың. Яғни 100 000 теңгенің заты 145 000–150 000 теңгеге дейін барады. Бұл — тегін ақша емес, болашақ кірісіңді бүгін жеп қою.

Несие де солай: 500 000 теңгені 24 айға 25% үстемемен алсаң, ай сайынғы төлемің шамамен 26 000–28 000 теңге болады. Соңында 620 000 теңгеге жақын ақша қайтарасың. Байлық емес, ауыр жүк.

БАНКТЕР МЕН ДҮКЕНДЕР СЕНІ ҚАЛАЙ АЛДАЙДЫ — ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТӘСІЛДЕР

- **«Айына аз ғана»** деп көрсетеді. Адам айлық соманы көріп алданып қалады.
- **«Қазір ал, ертең төлейсің»** деген ойды сатады. Ертеңгі ақшаң бүгіннен қымбат.
- **«Шектеулі акция»** деп асықтырады. Асыққан адам есептемейді.
- **«0%»** деп жазады, бірақ комиссияны, қызмет ақысын, қосымша төлемді жасырады.

НЕСИЕСІЗ ӨМІР СҮРУДІҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ

1-қадам: Қарызды тоқтат

Бүгіннен бастап жаңа несие алма. Рассрочка алма. «Қазір керек» деген сөзді есеппен өлше.

2-қадам: 3 айлық қор жаса

Алдымен тамаққа, жолға, коммуналдық төлемге жететін 3 айлық ақша жина. Бұл — тыныш ұйқының құны.

3-қадам: Ірі затты тек жинақпен ал

Телефон, тоңазытқыш, жиһаз — бәрін алдын ала жинап ал. Қарызға алған зат кейін сенің иеңе айналады.

ЖИНАҚТАУДЫҢ 3 АЛТЫН ЕРЕЖЕСІ

- **Айлықтың 20%-ын** бірінші күні бөлек қой.
- **Апта сайын** 5 000–10 000 теңге болса да тұрақты жина.
- **Жеке есеп** ашып, оған тек қажетсіз ақшаны емес, жоспарлы соманы сал.

Егер айлығың 150 000 теңге болса, 30 000 теңгені бірден бөліп үйрен. Алдымен өзіңе төле. Қалғанымен өмір сүр.

«БІРАҚ АҚША ЖЕТПЕЙДІ» ДЕГЕН СЫЛТАУҒА ЖАУАП

Ақша жетпейді дегеннің көбі — тәртіп жетпейді деген сөз. Артық шай, сырттан тамақ, қажетсіз киім, импульспен алынған зат — бәрін қысқарт. Айына 20 000 теңге шашылса, жыл соңында 240 000 теңге жоғалады. Сол ақшаға қарызсыз өмірге бір қадам жасайсың.

Табысың аз болса да, тәртіппен жүруге болады. Табысың көп болса да, қарызға батып кетуге болады. Айырмашылық — жоспар.

ҚОРЫТЫНДЫ: БҮГІН ЖАСАЙТЫН БІР ІС-ҚИМЫЛ

Бүгін кешке отырып, соңғы 3 айдағы барлық шығынды жаз. Сосын бір шешім қабылда: **ешқандай рассрочка алма**. Ертеңгі айлығыңды бүгінге құрбан етпе. Қарызды таңдасаң — уайым таңдайсың. Жинақты таңдасаң — еркіндік таңдайсың.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.